

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0425U000394

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-12-2025

Статус: Підтверджена МОН

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ МОН України №375 від 26.02.2026

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гагара Вікторія Сергіївна

2. Viktoriia S. Nahara

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 10.01.01

Назва наукової спеціальності: Українська література

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 11-12-2025

Спеціальність за освітою: Літературна творчість, українська мова та література

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.001.15

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 17.01.27, 17.01.27.15

Тема дисертації:

1. Український тонічний вірш другої половини ХХ століття: дольник, тактовик, акцентний вірш
2. Ukrainian Tonic Verse of the Second Half of the 20th Century: Dolnyk, Taktovyk, Accentual Verse

Реферат:

1. У дисертації здійснено комплексне віршознавче дослідження українського тонічного вірша другої половини ХХ століття. На основі аналізу понад 2000 віршів 109 українських поетів зібрано унікальний ритмічний корпус, що охоплює метричні різновиди дольника, тактовика та акцентного вірша. Здійснено типологізацію та систематизацію цих форм, виявлено їх частотність, діахронний розвиток і стилістичну функцію в ліриці кількох поетичних поколінь, починаючи з шістдесятників та закінчуючи дев'ятдесятниками. У роботі визначено ознаки українського літературного тонічного вірша, його співвідношення з силабо-тонічною традицією та верлібром. Показано, що тоніка в українській поезії не є периферійним явищем, а має сталу традицію, починаючи від Лесі Українки та Івана Франка, через футуристів і неокласиків – до модерністів і постмодерністів кінця ХХ століття. Доведено, що тоніка є органічним явищем в українській ліриці, оскільки її джерела закладені ще в усній народній творчості та в ліро-епічній традиції української

середньовічної літератури. Тонічна система виявлена як гнучка, багатоваріантна структура, що зазнає еволюції у внутрішній формі (від дольника до акцентного вірша) та зовнішній взаємодії з іншими системами віршування.

2. This dissertation presents a comprehensive versological study of Ukrainian accentual verse of the second half of the 20th century. Based on the analysis of over 2,000 poems by 109 Ukrainian poets, a unique rhythmic corpus was compiled, encompassing metrical variants of dolnyk, taktovyk, and accentual verse. The study offers a typology and systematization of these forms, identifies their frequency, diachronic development, and stylistic functions in the lyric poetry of several generations—from the Sixtiers to the Nineties. The features of Ukrainian literary accentual verse, its relationship with the syllabo-tonic tradition and free verse, are defined. It is demonstrated that accentual verse in Ukrainian poetry is not a marginal phenomenon, but rather a stable tradition rooted in oral folklore and the lyric-epic heritage of medieval Ukrainian literature. The accentual system is identified as a flexible, multi-variant structure that evolves both internally (from dolnyk to accentual verse) and externally through interaction with other systems of versification.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Nahara V. Characteristics of the Ukrainian Dolnyk (Origins, Development, and Research of Accentual Verse in Ukrainian Verse Theory Based on 20th-Century Ukrainian Poetry). *Annali d'Italia*. No61 2024. P. 74 - 77.
- Афанасьєва В. Авангардистський тип тонічного вірша в ранній поезії Андрія Чужого. Діалог з Михайлом Семенком (на прикладі віршів Андрія Чужого “Мій портрет” та “Ми з Семенком на смітнику”). Літературознавчі студії. Випуск 37. Частина 1. К.: ВПЦ “Київський університет”, 2013. С. 15 — 18.
- Афанасьєва В. Дольник Василя Герасим'юка в контексті тенденцій вісімдесятиництва. *Слово і час*. 2014. № 10. С. 108-114. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sich_2014_10_15.
- Афанасьєва В. Дольник як класична тенденція у верлібрі (на прикладі збірки Василя Герасим'юка “Діти трепети”). Актуальні проблеми сучасного віршознавства: зб. наук. пр. конференції, присвяченої ювілеєві доктора філологічних наук, професора Наталії Василівни Костенко / упор.: Б. І. Бунчук, В. С. Мальцев. Чернівці: Чернівецький нац. Ун-т, 2012. С. 227 — 235.
- Афанасьєва В. Дольник як класична тенденція у верлібрі (на прикладі збірки Василя Герасим'юка “Діти трепети”). *Науковий вісник Чернівецького національного університету. Слов'янська філологія*. 2012. Вип. 585-586. С. 102-106.
- Афанасьєва В. Еволюція двоскладникового компонента у дольнику в українській поезії II половини XX століття. Літературознавчий збірник. Матеріали міжнародної наукової конференції «Онтологія і поетика: теоретичні та аналітичні аспекти», присвяченої 75-річчю професора М. М. Гіршмана. Вип. 49-50. Донецьк: ДонНУ, 2012. – С. 234-243.
- Афанасьєва В. Кототоніка та інші віршопосуми: серйозний аналіз “дитячої іронічної поезії”. *Науковий семінар: Веселе віршознавство. Збірник статей, експромтів, віршознавчих переспівів та віршів про вірш / за ред. Н. В. Костенко; упор. О. Г. Бросаліна, В.С. Афанасьєва. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2014. С. 45 — 52.*
- Афанасьєва В. Методологічні підходи до вивчення вірша на сучасному етапі розвитку українського віршознавства. *Літературознавчі студії*. 2014. Вип. 42(1). С. 44-49. Режим доступу:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/Lits_2014_42%281%29__7.

- Афанасьева В. Поезія та футбол. Євро-2012: чемпіонат із віршування. Волинь філологічна: текст і контекст. Мова і вірш: зб.наук.пр. / упоряд. Т. П. Левчук. Луцьк: Східноєвроп.нац.ун-т ім. Лесі Українки, 2013. Вип. 16. С. 6 – 16.
- Афанасьева В. Тактовик: проблеми самовизначення і “внутрішній слух віршознавця” (на прикладі поезії Ліни Костенко). Віршознавчий семінар. Ігор Васильович Качуровський (1918 – 2013). In *memoriam*: зб.наукових праць та спогадів / Упор.: Н. В. Костенко, О. Г. Бросаліна, Н. І. Гаврилюк. К., 2015. С. 46 – 53.
- Афанасьева В. Тактовикові ритми у поезії Ліни Костенко. Літературознавчі студії. Випуск 45 К.: ВПЦ “Київський університет”, 2015. С. 3 – 7.
- Афанасьева В. Тенденції українського дольника 1980 – 1990-х рр. Український дольник: Колективна монографія / за ред. Н. В. Костенко; упор. О. М. Собачко. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2013. С. 245 – 279.
- Афанасьева В. Трансформація палітри ритмічних форм у творах Івана Драча. Віршознавчий семінар: з нагоди 90-річчя від дня народження Ігоря Качуровського: зб.наук.пр. / упорядники Н. В. Костенко, Я. В. Ходаківська. К., 2009. С. 56 – 60.
- Гагара В. Василь Голобородько – майстер неklasичних віршових форм: віршознавчий аспект. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика. № 2(34) (2023). С. 21 – 24.
- Гагара В. Внесок Наталії Василівни Костенко у розвиток вчення про український тонічний вірш. Віршознавство. Поетика. Віршостилістика. In *memoriam* Наталії Василівни Костенко (20.01.1941 – 27.02.2024). Збірник матеріалів Всеукраїнського віршознавчого семінару імені Наталії Василівни Костенко. Київ, 15 жовтня 2024 р. Київ: ВД Дмитра Бураго. С. 28 – 38.
- Гагара В. Тактовик у творчості поетів-“бубабістів”. Віршознавчий семінар. Український тонічний вірш: Дк, Тк, Акц, В.в. Тактовик: типологія форм: Збірник наукових праць / Упор.: Н. В. Костенко, Н. І. Гаврилюк, О. Г. Бросаліна. К., 2017. С. 54 – 60.
- Гагара В. Тонічні тенденції у творчості поетів-силабістів. Українська версифікація: питання історії та теорії. Збірник праць Всеукраїнської наукової конференції, присвяченої ювілеєві доктора філологічних наук, професора Наталії Василівни Костенко / упор.: Б. І. Бунчук, Р. В. Пазюк. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2017. С. 185 – 195.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бернадська Ніна Іванівна

2. Nina I. Bernadska

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.01.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Науменко Наталія Валентинівна

2. Nataliia V. Naumenko

Кваліфікація: д.філол.н., професор, 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет харчових технологій

Код за ЄДРПОУ: 02070938

Місцезнаходження: вул. Володимирська, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мальцев Валентин Сергійович

2. Valentyn S. Maltsev

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.01.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3756-530X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Романенко Олена Віталіївна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Романенко Олена Віталіївна

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Денисова Наталія Анатоліївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна